

VOCABULARIO: A RESTAURACIÓN

CACIQUISMO. Práctica política que se levaba a cabo en España fundamentalmente durante o período da Restauración Borbónica (1874-1902), a partir de 1875; axudaba ao fraude electoral que se producía nese momento para facilitar o sistema de quenda do bipartidismo instaurado por **Cánovas** durante o reinado de **Alfonso XII**. Os “caciques” eran aquelas persoas que nas zonas rurais tiñan o poder, tanto político, económico ou militar (alcaldes, terratenentes, notarios...), e que podían “persuadir” aos electores a quen debían votar. Os Gobernadores xerais informaban aos caciques quen debía gañar as eleccións e eles, para obter eses resultados desexados, empregaban métodos como as ameazas, a violencia, os favores, ou simplemente o amaño dos resultados (“pucheirazo”). Foi un sistema que imperou tamén durante o reinado de **Alfonso XIII**.

ENCASILLADO OU ENCADRAMENTO. Práctica política que se levaba a cabo na Restauración Borbónica (1874-1902) e consistía nun proceso polo que o ministro da Gobernación elaboraba a lista de candidatos que debían ser escollidos en cada distrito electoral, colocando nas cuadrículas correspondentes os nomes dos candidatos ministerais e da oposición. A lista era pactada polos dous partidos monárquicos que se alternaban no poder a través do sistema de quenda. A “orde” de quen debía ser elixido trasladábase aos gobernadores civís e estes, á súa vez, trasladábana aos caciques para así “asegurar” o resultado.

PUCHEIRAZO. Práctica que consiste na manipulación dos resultados electoral, cambiando ou amañando as cifras dos votos para gañar as eleccións. Consistía na substitución da urna electoral (“pucheiro”) cos votos xa emitidos por outros favorables ao candidato desexado. Foi un dos métodos de fraude electoral empregados durante a Restauración Borbónica (1874-1902), a partir de 1875, para favorecer o sistema de quenda imperante nese período, acompañado de outros métodos como o “encasillamento” e o caciquismo.

REXENERACIONISMO. Corrente intelectual, política e literaria de finais do s. XIX e principios do XX que criticaba os problemas imperantes no período da Restauración. Para solucionalos propoñía unha serie de reformas que renovar e modernizaran a vida política e económica do país. Xurdiu a partir do “Desastre do ’98” e o seu principal representante foi **Joaquín Costa** que defendía acabar co caciquismo, reducir a pobreza e fomentar a educación. Na súa vertente cultural favorecerá a aparición da “Xeración do 98”, e na vertente política, as reformas que intentaron levar a cabo figuras como Maura e Canalejas.

SISTEMA DE QUENDA. Sistema de alternancia pacífica no poder polos dous partidos maioritarios durante a Restauración Borbónica (1874-1902). Baseábase na quenda do Partido Liberal (**Sagasta**) e Partido Conservador (**Cánovas**) de xeito pactado e pacífico. O obxectivo era evitar a inestabilidade política característica do Reinado de **Isabel II**, e para conseguilo debían amañarse os resultados electorais, servíndose do sistema de “encasillamento”, o caciquismo e do “pucheirazo”. A consolidación deste sistema quedou de manifesto no Pacto do Pardo despois da morte do rei **Alfonso XII** en 1885.

A EVOLUCIÓN ECONÓMICA E MOVEMENTO OBREIRO NO S.XIX

DESAMORTIZACIÓN. Proceso legal de carácter liberal levado a cabo no reinado de **Isabel II** (1833-68), fundamentalmente nos períodos progresistas, que supuxo a expropiación de bens pertencentes a “mans mortas” (Igrexa e aos municipios), para ser vendidas en subasta pública. Destacan as realizadas polo Ministro **Mendizábal** a partir de 1836, expropiando os bens da Igrexa (clero regular), continuada por Espartero (clero secular), e a realizada polo Ministro **Madoz** durante o Bienio Progresista, ampliando ás terras dos Concellos. Entre os seus obxectivos estaban reformar a estrutura da propiedade da terra, obter recursos para a Facenda e ampliar a base de apoio á causa liberal.

LUDISMO. Un dos primeiros movementos de protesta protagonizados polo proletariado. Naceu en Inglaterra durante a Revolución Industrial, encabezadas por **Ned Ludd**, culpabilizando aos problemas obreiros ás máquinas. Deste xeito as protestas caracterizábanse pola destrución das máquinas e o incendio de fábricas. En España comezan en torno á década dos 30 do s. XIX, fundamentalmente na industrializada Cataluña. Destaca o incendio da fábrica **Bonaplata** en Barcelona (1835). En Galicia, destacan as protestas das cigarreiras da Coruña, que levaron a destrución da maquinaria da fábrica en 1857.